

Aan de leden van de raad
i.a.a. de commissieleden

datum
21-01-2025

Uw kenmerk

Uw brief van

Ons kenmerk

Bijlagen
1

Onderwerp
Veiligheidsbeeld politiecijfers jaar 2024 en verloop jaarwisseling

gemeente Houten

Geachte leden van de raad,

Op 11 januari jl. ontving ik van de Veiligheidscoalitie Midden Nederland een rapportage met daarin het veiligheidsbeeld en ontwikkelingen over het jaar 2024. Deze cijfers worden door bureau Veiligheidsstrategie verzameld op basis van politiegegevens en medio januari van het nieuwe jaar gepubliceerd.

Tijdens onze werksessie Veiligheid op 19 november jl. heb ik – samen met de teamchef en de operationeel specialist van de politie en de veiligheidsadviseurs van de gemeente- reeds met u gesproken over een aantal actuele veiligheidsontwikkelingen in onze gemeente en de voortgang van ons het Integraal Veiligheidsprogramma 2024-2027 Houten (IVP).

In deze brief informeer ik u ook over het verloop van de afgelopen jaarwisseling 2024-2025 en de schade die er is geconstateerd in de openbare ruimte.

Daarbij geef ik u - zoals in motie 655881 d.d. 9-11-2023 is verzocht – onder het kopje woninginbraak informatie hoe invulling is gegeven aan de uitvoering van deze motie om de high-impact crimes waar mogelijk terug te dringen.

Veiligheidsontwikkeling in Houten

In Houten wijkt de criminaliteitsontwikkeling (+7%) af van het gemiddelde in de regio Midden Nederland (-1%). De geregistreerde misdrijven geven geen totaalbeeld van alle gepleegde delicten. Er is altijd sprake van een "dark number", het verschil tussen het aantal werkelijk gepleegde misdrijven en het aantal geregistreerde misdrijven.

Het afgelopen jaar is (conform ons IVP 2024-2027) in Houten meer aandacht besteed aan het belang van het melden en aangifte doen van overlast en criminaliteit en om bij verdachte situaties direct 112 te bellen om hiermee de aanpak en de heterdaadkracht te vergroten.

Bij de gegeven cijfers is het goed op te merken dat grote percentageverschillen in rood of groen vermeldt in de tabel, veroorzaakt kunnen worden door kleine verschuivingen in absolute aantallen. Daarbij staat in Houten het arrestantencomplex (APU) voor de hele regio Midden Nederland, waardoor sommige cijfers van Houten enigszins vertekend kunnen worden omdat gebeurtenissen in het complex direct terugslaan op de cijfers in Houten. Bij de duiding van de cijfers in Houten is het dus van belang om te weten wat er daadwerkelijk speelt.

Het is mooi dat de daling van het aantal woninginbraken zich nog steeds doorzet met -13% en het aantal winkeldiefstallen daalde met -21%.

Hoewel het in absolute zin om kleine aantallen gaat, zijn ook de daling van het aantal registraties van zakkenrollen (-33%) en de registraties van inbraak/diefstal bedrijf en instelling (-24%) opvallend.

Opvallende stijgers zijn de registraties van geweld (+19%), het aantal autokraken (+36%) en de verdubbeling van het absolute aantal registraties van wapenhandel en/of bezit en drugshandel,- vervaardiging,- bezit en de stijging van gedigitaliseerde criminaliteit (+11%) Ook het aantal meldingen van jongerenoverlast steeg met +27%.

In de bijlage vindt u de ontwikkeling van de veiligheid in onze gemeente over heel 2024 ten opzichte van de afgelopen drie kalenderjaren. Ook de regionale ontwikkeling is in de bijlage opgenomen.

Op een aantal thema's geef ik hieronder een nadere toelichting.

Woninginbraak

Het aantal woninginbraken liep tijdens de zomervakantie van 2024 op, maar over geheel 2024 gezien is er toch sprake van een daling van -13%. Gezien de hoge impact die deze vorm van criminaliteit heeft op het veiligheidsgevoel van onze inwoners zetten de politie en de gemeente onverminderd in op een stevige aanpak. Voor de zomerperiode hebben we speciale acties zoals het Zomeroffensief (geef inbrekers geen kans) ingezet en in het najaar ons Donkere dagen offensief. In nauwe samenwerking met de politie en Stichting Veilig Houten maken we bewoners bewust van het belang om de woning goed af te sluiten, de woning een bewoonde indruk te geven, te zorgen voor goed hang- en sluitwerk, een (deurbel) camera aan te schaffen, goed op de woning van de buren te letten en de oproep om bij verdachte situaties direct 112 te bellen.

Er is gecommuniceerd via billboards op de rondweg, via diverse berichten op de sociale media en we hebben in samenwerking met de politie en Stichting Veilig Houten met de campagnefiets extra voorlichting aan het winkelend publiek gegeven in buurten van Houten en specifiek in Castellum.

In uw motie vraagt u om aanvullende maatregelen tegen 'high impact crimes' in wijken met onevenredig veel criminaliteit. Uit monitoring en analyse van de cijfers door de politie blijkt dat er in Houten geen sprake is van hotpots (de inbraken zijn verdeeld over de gemeente). Dit maakt een gerichte aanpak (met inzet van camera's of gerichte surveillance) lastig. Wij monitoren doorlopend de woninginbraken en op dit moment is het aantal inbraken weer laag. De politie verricht standaard een buurtonderzoek en waar mogelijk een opsporingsonderzoek om de daders te pakken.

Gemeente, politie en Openbaar Ministerie blijven woninginbraken integraal en gericht aanpakken, zowel preventief als repressief. Hierbij krijgen bekende inbrekers steeds vaker een lokale Persoonsgerichte Aanpak (PGA) of Top-X-aanpak en proberen we ze door gerichte inzet van de straat te krijgen. De gemeente geeft d.m.v. voorlichtingscampagnes en via de sociale media informatie over preventieve maatregelen die inwoners zelf kunnen nemen om de kans op een inbraak te minimaliseren. Inwoners zijn zich soms nog onvoldoende bewust hoe ze de kans op woninginbraak zelf kunnen verminderen. De ogen en oren en 1-1-2-meldingen door burgers zijn hard nodig en inwoners moeten ook zelf hun verantwoordelijkheid willen nemen voor het voorkomen van inbraken in hun auto en/of woning. Inwoners kunnen op www.politiekeurmerk.nl, www.geefinbrekersgeenkans.nl en www.maakhetzeniettemakkelijk.nl zien wat zij zelf kunnen doen om een inbraak te voorkomen. Voorkomen is immers beter dan genezen. Ook de inzet via de buurtpreventie Whatsapp groepen van stichting Veilig Houten levert hier een nuttige en waardevolle bijdrage aan.

Geweld (waarvan zeden en straatroof)

Het aantal registraties van geweld is in 2024 met +19% toegenomen. Opvallende stijgers zijn zedenzaken (van 8 naar 19 meldingen) en straatroof (van 1 naar 6). De politie geeft hiervoor als verklaring dat meer mensen aangifte of melding hebben gedaan wanneer expliciet beeldmateriaal wordt verspreid. Dit valt te verklaren doordat hier afgelopen jaar veel aandacht (voorlichting) voor is geweest op scholen en de media aandacht voor deze gevoelige kwesties. De politie ziet ook een lichte stijging van het aantal meldingen van aanstootgevend gedrag, maar heeft daar niet direct een verklaring voor.

Het verhoogde aantal straatroven is een regionale trend, waarbij met name smartphones een populaire buit zijn.

Autokraken

Het aantal autokraken is in 2024 met +36% (van 105 naar 125) gestegen. Afgelopen jaar zijn er in Houten verschillende inbraakgolven zijn geweest, waarbij sprake was van mobiel banditisme voor specifieke auto-onderdelen. De Meidoornkade springt hieruit, mede door beursbezoekers die regelmatig laptops en overige waardevolle spullen in de auto achterlaten. De gemeente heeft hier – in samenwerking met de politie en Stichting Veilig Houten – voorlichting gegeven (Niets erin Niets eruit!). Er is aan gedupeerden in een aantal gevallen een inbraak sensor verstrekt, waarmee een volgende autokraak kan worden voorkomen.

Het project Samen Veilig Ondernemen bedrijventerreinen is gestart. Tijdens de looptijd van ons Integraal Veiligheidsprogramma (IVP 2024-2027) worden binnen het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) diverse projecten gestart. In dit project is ook aandacht voor het eventueel toepassen van cameratoezicht voor veilige bedrijventerreinen maar dat vereist wel de samenwerking met de particuliere eigenaren en bedrijven.

Gedigitaliseerde criminaliteit

De gedigitaliseerde criminaliteit is in 2024 met +11% toegenomen. Cybercrime is hét nieuwe (instap)delict waar ook veel jongeren zich schuldig aan maken. Dit is een landelijk verschijnsel en probleem. Veel mensen kopen online spullen maar krijgen vervolgens niks geleverd. Digitale Veiligheid is als prioriteit opgenomen in ons IVP en dit thema zal komende jaren naar verwachting steeds belangrijker worden.

Criminaliteit digitaliseert: woninginbraak wordt het hacken van een internetbankierenaccount, de babbeltruc is nu de bankhelpdeskfraude en aanranding vindt nu online plaats in de vorm van beeldgerelateerd seksueel misbruik (o.a. sextortion). Uit recent uitgevoerd wetenschappelijk onderzoek (Borwell, 2024) blijkt dat de impact van deze delicten even groot is of soms groter dan de offline vormen.

Naast financiële schade ervaren slachtoffers schaamte en angst. De samenleving moet doorlopend geïnformeerd en weerbaar(der) gemaakt worden tegen digitale criminaliteit. Dankzij onze (relatief nieuwe) digitale wijkagent binnen het politiebasissteam Lekpoort, worden de registraties van gedigitaliseerde criminaliteit (online fraude) en cybercrime steeds beter inzichtelijk gemaakt, waardoor de aanpak en voorlichting kunnen worden aangescherpt. Zo zal er dit jaar (binnen het politie basissteam Lekpoort) een roadshow langs alle VO scholen worden georganiseerd waar diverse cyber thema's aan de orde komen.

Ook wordt er voorlichting aan senioren en het MBK gegeven om het bewustzijn over digitale criminaliteit en de diverse verschijningsvormen meer onder de aandacht te brengen. Voorkomen is beter dan genezen! Bij communicatie over dit thema benadrukken we steeds het belang van het doen van aangifte bij de politie.

Wapenbezit

Wapenhandel en/of bezit is in 2024 van 3 naar 7 registraties gestegen. De politie heeft tijdens controles 4 steek- en stroomwapens aangetroffen en in 3 gevallen gaat het om bij de politie ingeleverde wapens (waarvan 1 keer airsoft).

Drugshandel, -vervaardigen, -bezit

Drugs en in het bijzonder cocaïne, vormen regionaal een groot probleem. Midden-Nederland speelt een grote, regisserende rol in de (inter)nationale cocaïnehandel. Uit het Nationaal Inlichtingenbeeld Ondermijning (NIBO) blijkt dat een aantal van de grootste internationale drugscriminelen uit deze regio komt en dat er honderden miljoenen euro's worden omgezet.

In Houten is drugshandel, -vervaardiging en – bezit gestegen van 9 in 2023 naar 17 in 2024.

Deze mutaties komen in Houten voort uit intensivering van de integrale controles in 2024. We krijgen het dus beter in beeld en handelen daar naar. In een aantal gevallen hadden personen gebruikershoeveelheden drugs op zak tijdens een controle of aanhouding. In andere gevallen – zoals bij de ontmanteling van een drugslab in Schalkwijk of indien er sprake was van dealen en/of het voorhanden hebben van grotere hoeveelheden drugs – heeft dit geleid tot een stevige bestuurlijke aanpak. Gezamenlijke controles en een verhoogd bewustzijn (toename van het aantal meldingen meld misdaad anoniem) levert resultaat op. De normalisering van (synthetisch) drugsgebruik (onder jongeren) is een zorgwekkende ontwikkeling.

Jongerenoverlast

In 2024 is het aantal meldingen van jongerenoverlast gestegen (+27%). We zitten daarmee weer op het niveau van voor corona. De gemeente regisseert het Jeugd & Veiligheidsoverleg, de persoonsgerichte aanpak zorg- en veiligheid (PGA) en het veiligheidsoverleg met de scholen. De ingezette instrumenten kunnen variëren van interventies uit het 7 stappenmodel (contacten op straat met jongerenwerk, Boa's, wijkagenten, een brief namens de burgemeester, gesprekken met ouders, een justitiële aanpak en diverse zorginterventies (Sociaal Team, gezinsaanpak etc.). De komende periode gaan we ook steeds vaker de ouders informeren over jeugd op straat (ouder weet project!) Ouders dragen de primaire verantwoordelijkheid voor het gedrag voor (minderjarige) kinderen, zowel thuis als in de openbare ruimte. Het is hun taak om duidelijke grenzen te stellen, goed gedrag te stimuleren en in gesprek te blijven over wat acceptabel is in de samenleving. Tegelijk gaat het gezegde "it takes a village to raise a child" ook op! Waar nodig krijgen ouders ondersteuning om beter invulling te geven aan deze (uitdagende) taak. Jongeren hebben ook recht op het gebruik van de openbare ruimte, maar zodra gezonde grenzen worden overschreden pakken we jeugdoverlast – onder regie van de gemeente - stevig aan. Samenwerking met de ouders en de leefomgeving speelt hierbij een grote rol.

Maatschappelijke onrust/stabiliteit

De ontwikkeling van dit fenomeen laat zich moeilijk vertalen in cijfers. Er zijn (nog) geen indicatoren beschikbaar om de monitoring op het maatschappelijke effect en/of de veiligheidsstrategie in kaart te brengen. Het gaat hierbij over maatschappelijke vraagstukken (o.a. klimaat, oorlog en de opvang van vluchtelingen, woningnood) die voor polarisatie zorgen en die het vertrouwen in de overheid onder druk zetten. In Houten staan we door ons verrijnd netwerk in de buurten en mede dankzij ons Bondgenotennetwerk, goed in verbinding staan met de lokale gemeenschap. Voor de aanpak van online aangejaagde ordeverstoringen en het monitoren van maatschappelijke spanningen wordt in regionaal verband gewerkt aan de ontwikkeling van adequaat instrumentarium en handelingsperspectieven voor lokale bestuurders. Als gemeente Houten participeren wij (zowel bestuurlijk als ambtelijk) in de regionale werkgroep aanpak Maatschappelijke Onrust.

Terugblik Jaarwisseling

De Jaarwisseling 2024-2025 is in Houten volgens de politie en onze toezichthouders prettig en zonder ernstige incidenten verlopen. De Veiligheidsregio Utrecht (VRU) meldt dat er in Houten tijdens de jaarwisseling 2 incidenten hebben plaatsgevonden, te weten een vernieling van een garage/camper door zwaar vuurwerk en een brand in een heg. De politie meldt ook een rustig verloop van de nacht met één vechtpartij bij een café aan Het Rond. Ons gezamenlijke draaiboek Jaarwisseling – met daarin onder andere afspraken omtrent het schouwen van de wijk, het opruimen van afval, de bereikbaarheid van politie, boa's en medewerkers van de buitendienst - draagt bij aan een goede voorbereiding op een veilige jaarwisseling.

Er is helaas wel weer schade veroorzaakt. De schade tijdens de afgelopen jaarwisseling bedroeg € 12.735,- (vorig jaar was dat 14.660,-), veroorzaakt door 11 kapotte prullenbakken, 5 borden, en een vernield paaltje. Ondanks de genomen voorzorgsmaatregelen heeft het zware vuurwerk toch voor schade gezorgd.

Tussen begin september 2024 en 7 januari 2025 zijn bij het gemeentelijke meldpunt vuurwerkoverlast@houten.nl in totaal 295 meldingen binnengekomen. Hiervan betroffen 134 meldingen de periode van december tot en met 2 januari 2025.

In de aanloop naar de jaarwisseling 2024/2025 is het meldpunt veel onder de aandacht gebracht via social media en de oproep van de burgemeester in Het Groentje om te melden. Inwoners hebben hiervan intensief (sommigen veelvuldig) gebruik gemaakt (sommige bewoners melden wel tot 12 keer).

Om de overlast van voortijdig vuurwerk afsteken enigszins terug te dringen is dit jaar voor het eerst een integrale aanpak met prikacties in samenwerking met de politie en een aantal deelnemers van de Whatsapp Buurtpreventiegroepen opgezet en uitgevoerd. Daarnaast zijn er wederom voorlichtingslessen op alle basisscholen verzorgd door bureau HALT.

Vuurwerkoverlast blijft een lastig probleem om aan te pakken. De daders zijn al lang weer vertrokken van de plek waar het vuurwerk werd afgestoken op het moment dat politie of boa's ter plaatse komen na een melding. Het steeds zwaardere en illegale vuurwerk zorgt helaas wel voor veel overlast voor mens en dier.

Indien u naar aanleiding van deze brief vragen heeft, dan kunt u contact opnemen met de heer L. Kornmann via 030-63 92 611.

Hoogachtend,

de burgemeester

G.P. Isabella

